

Słowo od redakcji

Obecny numer naszego czasopisma wiąże się z dwudziestolecie jego istnienia. Równocześnie okoliczność ta zbiega się ze zwieńczeniem działalności dydaktycznej ks. dr. hab. Krystiana Ziai, prof. UO – długoletniego wykładowcy Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego od momentu jego powstania i współredaktora „Scriptura Sacra” (od 2002 r.). Stąd zrodził się zamysł, aby zebrać jego dorobek naukowo-badawczy, dotychczas rozproszony w różnych miejscach, i w ten sposób podziękować za wieloletni wkład w rozwój opolskiej biblistyki, zwłaszcza w obszarze Nowego Testamentu. Czynimy to również z nadzieją, że jego mniej znane teksty, które są zakorzenione w szeroko rozumianym oddziaływaniu duszpasterskim jako proboszcza parafii Chrząszczyce, będą mogły ubogacić szersze grono czytelników.

Po biogramie wprowadzającym ks. K. Ziai przedstawiamy pełny wykaz jego osiągnięć w pracy naukowej-badawczej, zarówno przed, jak i po uzyskaniu habilitacji w 2008 r. Jako pierwszy, wychodząc od publikacji z tematyki starotestamentalnej, zamieszczamy tekst o wybranych motywach biblijnych z Księgi Jozuego i Sędziów w *Godzinkach o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny*. Autor poddał analizie egzegetycznej 3 teksty, odpowiadające używanym w *Godzinkach* motywom: światłu z Gabaon (Joz 10,10-13); runie Gedeona (Sdz 6,36-40), i plastru miodu Samsona (Sdz 14,1-11). Należy podkreślić, że właśnie ta tematyka była przedmiotem pierwszych badań egzegetycznych ks. Ziai, które zaowocowały pracą magisterską i nazwały dalszą działalność naukową wyraźnym ukierunkowaniem popularyzatorskim i duszpasterskim.

Drugi tekst dotyczy wyroczni prorockiej z Księgi Habakuka (2,1-4), której oddziaływanie nazaczyło Nowy Testament w jego kluczowych fragmentach w literaturze epistolarnej (zob. Rz 1,17; Ga 3,11; Hbr 10,38). Autor podjął się analizy literackiej i egzegetycznej, oferując tym samym podstawy do dalszych badań nad oddziaływaniem tej wyroczni w tekstach nowotestamentalnych.

Kolejnym przyczynkiem, tym razem w obszarze Nowego Testamentu, jest prezentacja porównawcza Mateuszowej i Łukaszowej Ewangelii Dzieciństwa z wyszczególnieniem różnic, podobieństw i zawartego przesłania. Oprócz zagadnień literackich autor podej-

muje się ważnej kwestii historyczności narracji o pochodzeniu i początkach ziemskiego życia Jezusa, odwołując się zwłaszcza do dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej *Natchnienie i prawda Pisma Świętego*.

Pozostając w kręgu zagadnień synoptycznych, ważnym tekstem dla polskiej bibliistyki jest przedstawienie problematyki związanej ze strukturą Ewangelii św. Marka we współczesnej egzegezie. Wychodząc od powszechnie przyjętej tezy o pierwszeństwie chronologicznym tej Ewangelii względem Mt i Łk, autor ukazuje jej zasadnicze cechy, które podkreślają oryginalne podejście św. Marka. Z prezentacji struktur podanych przez różnych autorów, umotywowanych zastosowanymi kryteriami: tematycznym, geograficznym, historycznym i teologicznym, wyłania się wyrazisty obraz dzieła Markowego, które układ nie jest przypadkowy i chaotyczny, ale w pełni przemyślany i uporządkowany, wiodącym do uznaniu Jezusa jako Mesjasza i Syna Bożego.

Na szczególną uwagę zasługuje artykuł dotyczący naśladowania Boga w Jego miłosierdziu (Łk 6,36-38). Choć wybrane wersety objętościowo nie zajmują wiele miejsca, to ich znaczenie jest kluczowe dla całego Nowego Testamentu, co autor wykazał, posługując się trojką analizą: lingwistyczną, egzegetyczną i intertekstualną. Na każdym etapie wyniki swoich badań poparł szeroką literaturą przedmiotu, która obejmuje całość Starego i Nowego Testamentu. Ten przyczynek jest ważny również jako pogłębione spojrzenie bibliisty w kontekście przeżywanego aktualnie w Kościele Roku miłosierdzia.

Kolejnym tekstem, tym razem z kręgu tematyki pism Janowych, jest zagadnienie dialogów w Ewangelii św. Jana na przykładzie dialogu z Samarytanką. Autor syntetycznie, a zarazem precyzyjnie ukazuje specyficzną rolę rozmów różnych osób z Jezusem, który w tym przypadku inicjuje i prowadzi dialog z osobą z „peryferii” ówczesnego judaizmu. Ujawnia się w ten sposób szczególnie upodobanie św. Jana do przekazu objawienia na drodze dynamicznego spotkania i dialogu, które prowadzą do odkrycia prawdziwej tożsamości Jezusa.

W tym samym zasięgu Ewangelii „uczniat umiłowanego” sytuuje się prezentacja struktury tejże Ewangelii we współczesnej egzegezie. Jak wyżej, w przypadku struktury Ewangelii św. Marka, tak również w tym przyczynku ks. Ziája przedstawia syntezę zagadnienia, tym samym pozwalając czytelnikom na wstępny ogłęd tekstu Ewangelii. Prowadzi on do odkrycia dwojakiego rodzaju dramatu: „Syna Człowieczego, który od Ojca wychodzi, przebywa wśród ludzi i po wypełnieniu misji wraca do Ojca, oraz dramat człowieka, który może przyjąć Jezusa przez wiarę lub Go odrzucić”.

Kolejnym ważnym tekstem jest niemieckojęzyczne wystąpienie autora w ramach współpracy pomiędzy Wydziałami Teologicznymi w Erfurcie i Opolu na temat egzegezy Nowego Testamentu, stosowanej dotychczas w Opolu, i następującej zmianie pokoleniowej i metodologicznej w bibliстыce opolskiej. Punktem wyjścia tej prezentacji jest dla ks. Ziája dokument Papieskiej Komisji Biblijnej *Interpretacja Biblii w Kościele* (1993) z jego wprowadzaniem w metody naukowe poznania Pisma Świętego. O ile w pracach badawczych, prowadzonych w ramach seminariów naukowych z egzegezy, zasadniczą

metodą pozostaje metoda historyczno-krytyczna, to już od kilku lat coraz większą popularność zyskuje metoda synchroniczna, w zastosowaniu analizy retorycznej. Godnym podkreślenia jest również w ostatnich latach fakt rozwoju, w ramach opolskiego środowiska biblistów i katechetów, Dzieła Biblijnego, Szkoły Słowa Bożego i praktyki *lectio divina*.

Swoistym doprecyzowaniem do tej niemieckojęzycznej prezentacji opolskiej bibliistyki jest zestawienie biogramów konkretnych postaci, którzy to środowisko tworzyli i aktualnie tworzą, wraz z ich wkładem w rozwój bibliistyki w Polsce. Jak zauważa sam autor: „Zespół biblistów środowiska opolskiego jest nieliczny, ale staramy się wnieść jak najwięcej w rozwój polskiej bibliistyki poprzez propagowanie różnych metod pracy nad tekstem Starego i Nowego Testamentu. Nie bez znaczenia jest również nasza praca na płaszczyźnie duszpasterstwa biblijnego przez popularyzowanie i przybliżanie różnym środowiskom przesłania naszej Księgi Życia – Biblii”.

Właśnie ten wymiar duszpasterski dominuje najbardziej w artykule na temat zdrowia i jego braku w świetle Biblii. Jest to zapis z konferencji wygłoszonej w ramach opolskich „wykładów otwartych” w okresie Wielkiego Postu w 2015 r. Ks. Ziaja ukazał w nim szeroką gamę zagadnień zdrowotnych, które pojawiają się w Piśmie Świętym, podając zarazem szerokie tło historyczno-kulturowe oraz wskazując na ich aktualność we współczesnym świecie.

W dziale recenzji – sprawozdań publikujemy 3 teksty, w których autor podjął się omówienia trzech ważnych pozycji z zakresu bibliistyki i popularyzacji Pisma Świętego. Pierwsza recenzja dotyczy książki bpa K. Romaniuka, *Apostolat biblijny* (Warszawa 2005). Druga omawia trzytomową *Teologię Nowego Testamentu* (Wrocław 2008) pod redakcją M. Rosika, która ukazała się w serii *Bibliotheca Biblica*. Trzecia recenzja dotyczy *Duszpasterskiego komentarza do Nowego Testamentu. Ewangelia wg św. Mateusza (Mt 1, 1–13, 58)*, autorstwa M. Rosika (Tarnów 2009).

Wraz z obecnym numerem naszego czasopisma inaugurujemy nowy dział: *Naukowe debiuty*, w którym chcemy prezentować pierwsze publikacje początkujących naukowców. Tym samym, wychodząc naprzeciw wymaganiom, jakie obecnie stawia się doktorantom, dajemy możliwość zaprezentowania ich dotychczasowych badań na polu bibliistyki. W aktualnym numerze publikujemy 4 artykuły. Pierwszy, autorstwa Mirosława Śliwińskiego, omawia biblijne obrazy stworzenia człowieka jako fundament nauczania Jana Pawła II na temat małżeństwa i rodziny. Drugi artykuł, autorstwa Marcela Szymończyka, podejmuje zagadnienie zatytułowane: *Jerozolima: prehistoria, zdobycie miasta i panowanie Dawida*. Trzeci tekst, autorstwa Zbigniewa Hoffmana, przedstawia interpretację najstarszych biblijnych świadectw wiary paschalnej w badaniach teologicznych ks. prof. Wacława Hryniewicza. W czwartym artykule Stanisława Śliwińska analizuje biblijne podstawy rozumienia małżeństwa jako Kościoła domowego w ujęciu ks. Jerzego Grześkowiaka.

Mamy nadzieję, że właśnie ten dział przyczyni się do większej intensyfikacji badań nad tekstem Pisma Świętego i jego popularyzacją także w innych obszarach teologii.

